

man om Aarsagerne til disse Bevægelser, da ledes Tanken bl. a. hen paa *Mængden af ædle Metaller* som en vigtig Aarsag. Dette vil ikke sige, at man fra Mængden af de ædle Metaller eller af Omsætningsmidler i det hele skulde kunne *regne sig til Prisernes Højde*, og er heller ikke saaledes at forstaa, at Forøgelsen i Produktionen af ædle Metaller og af deres Substituter i Omsætningens Mekanisme skulde være Aarsag og Prisforhøjelsens Virkning. Rækkefølgen kan som sagt ogsaa tænkes modsat, at forhøjede Priser suger flere Omsætningsmidler til sig: men det kan ikke bestrides, at Mængden af Omsætningsmidler spiller en Rolle som Aarsagsmoment. Den foran nævnte Prisrevolution er Eksempel derpaa.

Dette har ført en af Nordamerikas ledende Nationaløkonomer, *Irving Fisher*, paa den Tanke, som han virkede for i nogle Aar med umaadelig Kraft, at man til Gavn for alle dem, der lider under stigende Priser, ved en *international Samvirken* maatte kunne regulere Prisniveauet ved ganske simpelt at etablere en *Slagskat* — efter Omstændighederne stor eller lille — for alt det Guld, der blev indleveret til Udmøntning. Hvis man for et Kilogram Guld i Stedet for 2480 Kr. f. Eks. kun fik 1860 Kr., saa vilde dette betyde, at en Guldtikrone havde $\frac{1}{3}$ mere Købeevne. Der vilde komme mindre Guld ind i Omsætningen, og Prisniveauet maatte trykkes ned. Selve dette Regnestykke vil vel næppe kunne holde Stik i det praktiske Liv, da Aarsagsrækken som sagt maaske ofte i Virkeligheden gaar den modsatte Vej, men noget maatte der dog vel nok kunne opnaas paa den Maade, saa at Pengene kunde blive en mere konstant Værdimaaler, end de hidtil har været.

Verdenskrigen har bragt mange Overraskelser paa det økonomiske Livs Omraade, og der vil sikkert komme mange ogsaa efter Fredsslutningen; det er ikke til at forudse, om der bliver nogen Mulighed for *internationale Overenskomster*. Og er det vanskeligt at faa noget gennemført ved internationalt Samarbejde, bliver Spørgsmaalet ikke mindre indviklet, naar man indskrænker sig til *et enkelt Land* og spørger om Muligheden for at regulere dets Omløbsmidler, saa at Prisniveauet kan holde sig nogenlunde konstant. Rundt om i Verden er Seddelømløbet blevet forøget meget stærkt, en Rigsmark, en Rubel osv. har altsaa af den Grund langt ringere Købeevne end tidligere. Selvfølgelig vilde man, hvis man havde udstedt færre Sedler, ikke have kunnet modvirke den Knaphed, som er en Følge af Krigen. Der vilde være Dyrtid alligevel, og man maatte enten rationere Forbruget eller finde sig i, at der alligevel blev Ulighed. Under saa abnorme Forhold er det overhovedet vanskeligt eller umuligt at naa en praktisk Løsning af et Spørgsmaal som dette.

Men hvis man ikke kan regulere Pengeømløbet og øve et Tryk paa Prisniveauet, saa er der ikke andet at gøre end omvendt at søge at faa *Indtægterne til at følges med Prisniveauet*. Dette vil have den store Mangel, at man ikke derigennem kan faa en fuldstændig Løsning; en Samfundsklasse som Livrentenydere, hvorom jeg talte før, vil være udelukket fra at nyde godt af saadanne Foranstaltninger. Vælges denne Udvej, maa der enten ske en stadig *Revision af Lønningerne*, saaledes som den faktisk finder Sted for Arbejderklassernes Vedkommende, eller der maatte søges et *Beregningsgrundlag*, hvorved man fik *Pengene trængt tilbage* og *Varerne draget frem*, idet man fastslog Lønninger, der automatisk bevægede sig som Priserne paa de Varer, de paagældende Samfundsklasser har Brug for. Muligvis vilde man endog finde det nødvendigt at faa *flere Prisniveauer*, hver for sin Indtægtsklasse, maaske kunde man nøjes med et, dette maatte nærmere undersøges, naar først Princippet var slaaet fast.